

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

"Slogom raste male stvari, a nasloga sve pokvari" Nar. Posl.

— Uredništvo i odpravnost naši se: CORSIA STADION br. 12. —

— Nepodplata se dopisati ne mogu. Pripoštana je pisma tiskani po d. n. avaki redak. Oglasi od 8 redakati stoje 60 novčići, za svaki redak više 5 novčići; il u slučaju optoviranja uz pogodbu se pravom. Novci se šilju poštarskom naputnicom (assegno postarie). Ime, prezime i najbolje počtu valja točno označiti. Komu list ne dođe na vreme, neka to javi odpravnosti u otvorenim pismu, za koje se ne plaća poštara, ako se izvana napisat: "Reklamacija". Doprata se ne vradiču, ako se i ne tiskaju. — "NAŠA SLOGA" izlazi svakog četvrtka i 1. cijelom artku. Novci i pisma šalju se na uredništvo ili odpravnost. Nebiljegovani listovi se ne primaju. — Predplata s poštarskom stolicom 5 for., za sejake 2 for., na godinu. Razmjerno fr. 250 na pol godine. Izvan carevine više poštara. Na malo 1 bit. 5 novčići.

Poziv na predplatu.

Iztekla je eto i potnajsta godina, što šaljemo naš list na krilo milog nam roda. Stupili smo hvala Bogu i u šestnajstogodinu. Pozivajući narod na novu predplatu, čvrsto se nadamo, da će nam ostati vjerni svi starci pomoćnici i predplatnici i da će se krovim pridružiti i oni, koji su do sada nisu mogli ili htjeli.

Predplata s poštarskom za celu godinu stoji za imućnije fr. 5, a za sejake fr. 2. Za pol godine polovicu. Izvan carevine za poštiranu više. Novce netreba šiljati uzapečaćenom listu, jer je predrago, nego poštarskom naputnicom (Vn. g. postale).

Budući da nam se šalje više putnih novaca u razne svrhe, molimo svakoga, da uvjek točno naznači, što je za predplatu, što za što drugo.

I ovom sgodom molimo naše dužnike, da već jednom zadovolje svojoj dužnosti, jer nije lepo ni pravdno list primati a neplaćati ga. Sjećamo ujedno sve naše prijatelje, koji imadu kakvu obvezu na pram nam, da istoči čim prije zadovoljiti zivote.

Preporučamo napokon svim rodoljubom, da nam dopisuju iz svojih krajeva po istini sve, što misle, da može narodu koristiti.

Uprava «Naše Sloga».

Ministerijalna odluka.

Pod tim naslovom donaša »L'Istru« u broju od 17. t. m. viest o naukovnom jeziku u lovrenskoj školi. Donašamo ju ovim u izvadku sa nekoliko opazaka.

Zemaljski odbor, veli se tu, predočio već više godinah, da se u mješovitim mjestih ustroji škole po dva odiela, ostavljajući slobodno roditeljem, da upiši svoju djecu u jedan ili drugi odel. Taj predlog je slobodnjački i pravedan. Nego s jednoga ili drugoga uzroka nije se toga nigdje uporavilo; danče zavelo se je našinlo hrvatski jezik u nekoj školi u kojih je odavno bio naukovnim talijanskim. Pri tom nije se uzimalo nikakva obzira na Talijane, kojim, premda su proslijedovali na sve načine, uzeo je dragoceno pravo, da podučuju rođajuće materinskim jezikom. U novije vrijeme porodilo se je takovo pitanje u Lovranu. Gradjani zahtjevali su, da se opet uvede u lovrensku školu talijanski naukovni jezik; Školski načelnici tvrdili su, da veoma malo djece lovrensko razumije talijanski. I tako se nije moglo rešiti pitanje. Činilo se jo, da su nadzornici htjeli ukinuti talijanski jezik; iako se nemalo sumnjavao u njihove tvrdokornosti u pitanju tolikih lječnika i vrednjajućem istem temeljnu državni zakon, koji daje državljanom vlast, da podučaju svoju djecu u jeziku u kojem njim je draga. Naš zemaljski odbor bio je među tim neutralnim u obrambi onih, koji su pitali, da budu podučavani u svojem materinskom jeziku, a najzad učinio je utok na ministarstvo za talijansku

školu u Lovranu. I eto ministarstvo dalo je pravo zemaljskomu odboru. Ministarskom odlukom 29. novembra 1884. br. 22752. odlučuje se, da se ima lovrenška škola razdijeliti u dva odiela, jedan sa talijanskim, drugi sa hrvatskim naukovnim jezikom-pričajući roditeljem slobodu, da upišu svoju djecu u koji odjel njim je draga.

Tako je konacno rešeno pravdno pitanje veoma težko, koje bi bilo moglo prouzročiti neugodnosti i agitaciju, kao što je prouzročivalo druguda. Mislimo, da neća taj slučaj ostati osušljen, nego da će se uporaviti u drugih mjestih sličnih Lovranu. S toga se radujemo tomu činu, kao također zemaljskomu odboru, koji je konacno pobjedio.

Toliko spomenuti porečki listić.

Mi najprije pitamo, odkuda je doznao taj listić za odluku s danom i brojem? Od zemaljskoga odbora? Ali u istom broju izjavlja uredništvo, da njoj njegov list službeni list zemaljskoga odbora. Od zemaljskoga školskoga vjeća? Neznamo, da bi bio učeni list organom te oblasti. Od koj turske, od mjestne oblasti? Neznamo, da li nit znaju te oblasti za onu odluku. A dok nabi se ta odluka javno razglasila u občini, nebi se za onu po zakonu smjelo u javnosti doznačiti, jer sve službene osobe dužne su držati tajno službene stvari.

Bilo bi pravdno, bilo bi slobodnjački, da se svako diete podučuje u svojem materinskom, odnosno poznatom jeziku. Al kad bi se to pravilo htjelo provesti do skrajnosti, moralo bi se u svakom mjestu ustrojiti toliko odielu, koliko je u njem djece

različne po narodnosti. I za jedno diete, recimo kinezko, moralo bi se ustrojiti kinezki odel. To nije moguće, toga nebi mogli oni, koji porez plaćaju. Zakon predviđa tu nemogućnost, pak veli, da mora biti na stajnovitom okupu najmanje 40 djece, da se ustroji škola, a dosledno, da mora biti 40 djece jednoga jezika a da se na njoj ustroji poseban odel. Ako ima u Lovranu 40 djece, koji neznađu hrvatski, ili koji poznaju bolje talijanski nego hrvatski jezik, ili koji poznaju samo talijanski, tad se mi klanjam ministerijalnoj odluci i neutravnosti zemaljskoga odbora, i molimo ga, da bude neutraliv u toj stvari i gleda hrvatske djece, pak nek nastoji, da se svuda onuda, gdje ima po 40 hrvatske djece uz talijanski ustroj i hrvatski odel. Inače bi ga moralni ovaznuti pristranim. Mi među tim znamo, da je naš slavni zemaljski odbor zahtjevao talijanske odiče i u takovih hrvatskih mjestih, koja ne imaju nit četvrtinu onoga broja djece, koj se zahtjeva za ustrojenje jednuškolo odnosno odiela. A znamo usprot za mesta sa talijanskimi školama, u kojih ima i više od 40 djece, govorice hrvatski i za koje se nije zemaljski odbor nikad zauzeo za ustrojenje bud škole bud odiela; kojim se dakle krati dragoceno pravo, da produžaju svoju djecu u materinskom jeziku. Glede samoga Lovrana dvojimo, da li ima u njem 40 djece znajuće talijanski a no hrvatski. Vredno bi znati, da li se jih toliko našlo, tko jih je našao i kako jih je našao. O tom spomenuti listić šuti, pak nam je već ta njegova šutnja sumnjava.

PODLISTAK.

Uzgoj i škole po svjetu.

(Dalje.)

II.

U posluhu i štovanju napram roditeljem i učiteljem grješi se kod nas mnogo.

Prvi dan. »Prinesi mi ti mali Tončiću onu zuelicu reče otac. Ali majka odmah popravi. »Ne, ne, Tončić, prnest će Zvanić, ki je veći.«

Dруги dan. »Prnesi mi Tončić, žlicu.« Neka prnese Zvanić, on je veći odvratil ih u neposlušu.

Treći dan. »Digni ono drvo Tončić.« Daje sami, vi ste veći odseće mali i neposlušu.

Ča ćeš, nima još ni tri leta reknu otac i majku, to se raduju Tončiću, kako je »segava« (pametan).

All Tončić raste u neposlušu, a roditelji toga i neznaju.

Nikada nemožiš naložiti otac jedno, a majku drugo.

Otac i majku valja, da idu u uzgojnje složno kano kano na url. U mnogih kućah čuje se, gdje diete straši materi, da će ju tužiti otac, kad ovaj dođe. To nismo smiju biti. Diete mora dobro znati, da štije majku određila, toga neće otac poreći, a kamo li majku ukoriti. Naopako je takoder, kad majku straši dijete sa otcom, jer imade ona istu vlast nad njim kano i otac, a dužna je podučiti, podepsati i pokarati diete i sama.

Ono što se dijete naloži, pa nakon i malomu dijetetu, to mora izvršiti. Kad diete i jedan i dva i tri puta opazi, da mu nekoristi reč: neću, niti plać, tad će svaki put atisnut plećima i izvršiti ono, što mu se zapovjeda. Djeca se priče neposlužiti jedino tim. Sto njim se popušta.

»Ki da dece po volje, da sebe tuge i nevolje reče se po hrvatski. Zašto vojnici slušaju svoga z povjedniku? Jer zna, što ga čeka ako neposluša.

Zašto malo poveće diete neće, da stavi ruku u plamen? Jer ju je stavilo jedan put i opekle se, drugi put se opreklo.

opeklo se i treći i četvrti i svaki put, a i moj Jurčić zapamtio, da plamen peče i ne rukom bližu. Neka Jurčić zapamtiti, da i neposlušni opede, pak će se čuvati neposlušna kuno i živ oras.

Zlo je, kad majku zastraši dijetetu, da će ga pedepsati, a ona toga neizvrši, da piće još pa mani: Hod! doma, hod, draga moje, neću te, tako ja budu te neću. Nikadu nemožiš mo djeći nešto, čega nemogni izvršiti, jer sino tada prisiljeni popustiti jimi.

Postupaju li roditelji na taj način sa svojom djecom, tad neće oni biti nikada kriji ujetljivoj neposlušnosti. Njihova se država na drugom djecom te inaču žaliće po drugih kućnih prilikama, da se priče neposlužbu. Još nam valja progovoriti o tom, što nam je činiti, kad nas djeca ne poslušaju.

Prije svega valja pam pitati, što je uzrok neposlužbi? Diete više putnih nezgodih u zaboravi, što mu se je zapamito, pak učni jednu stvar mjesto druge. Majku ga pošalji po pol kila kruha i pol kila muke. Je li taj dijeti zasluži, da ga majka

izšiba ili da u srditosti i naglosti za njim komad drva bac? Ne, ono toga ne zaslužuje, a mnoge su majke tako nerazborite, a majčina nerazboritost prouzročila je više putnih velike nesreće. Kad se dijetetu stogod naručuje, dobro je, da mu se svaki put opetuje (ponovi) što mu je učinili. —

Samo kad diete dobro zna, što mu je činiti i može to izvršiti, pak neće, onda zaslužuje pedepsu, koja ga nesmije minuti.

Poštovanje će si stetiči roditelji, ako se vlasnik čestito, krije postno. Diete nemože poštovati otca pijanca, kad čuje od razumnih ljudi, da je pijancu veliko zlo.

Kitajci uče ilepo svoju djecu, kako valja poštovati učitelja, a u Istri ima roditelj, koji zapovedaju djeci, da neslužuju učitelju.

U Kitaju govori se u školi materinskim jezikom, a naša talijanska gospodarka, koji prispolabljaju Hrvate Kitajcem, hoće da nam narinu hajte škole nego su u Kitaju. Na čest njih. Mi smo diskte Kitajce, a oni još gor!

Mi poznamo prilično dobro Lovran, čuli smo i o nekakvih komešanijih i prošnjih gledje naukovnoga jezika, poznamo i osobah, koje su to činile; al baš poznajuće sve to, sumnjamo o rečenom broju djece. Znamo takodjer, da je već mnogo i mnogo godina hrvatski naukovni jezik u lovranskoj školi, pak da je težko govoriti ob opetnom uvedenju talijanskoga naukovnoga jezika.

Nepoznamo ni temeljnoga državnoga zakona nit kojega drugoga, koji bi davao državljanom pravo, da odgajaju, u javnih školah, svoju djecu u jeziku u kojem njim je drag; mi poznamo samo državni temeljni zakon, koji doje pravo svakoj narodnosti gojiti svoj jezik, s drugimi rječmi: uslijed toga zakona imadu pravo državljani, bili oni kojega mu drugo jezik, imati svoju školu, kad imadu na okupu, kako se drugdje u zakonu veli, najmanje 40 djece. Poznamo takodjer noko drugo zakone: *zakon naravi, zakon zdrava razuma, zakon odgojnih i učevnih načela*, uslijed kojega se djeca kako nit iko drugi nemogu, nesmisleni podučavati jezikom, kojega ne poznaju.

Ti neki zakoni provodeni su već davno po cijolom izobraznom svjetu, samo kod nas ni za nas kao da nobi imali valjati. Po tih nekih zakonih nebi se smjelo dati roditeljem slobode, da oni izabiru po svojoj dragoj volji naukovni jezik za svoju djecu u javnih pučkih školah. Inače moglo bi doći do toga, da bi došla djeca u školu, odnosno odjel, kojega naukovni jezik nimalo nerazumiju. Tim pak naravno da nebi mogli oni napredovati, nego bi prečili napredak onih, koji poznaju naukovni jezik i zadavali bi sto jadah učiteljem, koji jih već i tako dovoljno imaju.

Kad bi dakle bilo u Lovranu 40 djece, koja nezadu dovoljno hrvatski ili zundi bolje talijanski, ili samo talijanski, o čem mi kako rekosmo dvojimo, tad bi bilo zakonito i pravdo, da se ustroji tamog talijanski odjel. Al nebi mogli pristati na to, da se dade roditeljem sloboda, da oni u javnih pučkih školah izabiru naukovni jezik za svoju djecu nego da u tom odlučuje poznanje jezika djece. Izabiranje sa strane roditeljima pripravito je samo onda, ako njihova djeca jezik jednoga i drugoga odjela poznaju.

K tim opazkama dodajemo još ovo:

Kako smo u svoje vrieme javili, občinsko zastupstvo lovransko izreklo se je opetovo i jednoglasno za hrvatski naukovni jezik u ovarskoj školi i za talijanski jezik kao obvezatan predmet. Zemaljski odbor bio je, kako se vidi i viesti porečkoga listića, proti tomu. Učinio je utok i na samu ministarstvo za uvedenje talijanskoga jezika. Ministarstvo pristalo je, ali onu nije najviša oblast. Občini daje zakon pravo, da se prituži kod najvišega sudišta. Občinsko zastupstvo dužno je, da obrani svoju čast, učiniti utok proti ministarskoj odluci. Nek se stvar izvidi i razjasni, pak nek se sudi.

DOPISI.

Sa kvarnerskih otokah. — (*Jalova polemika*). — Pozvan od jedne ugledne osobe, da kao očevališ reknem po istini svoju vrhu svih točkah nastale razmire o poštovanom, lačam se pera već i zato, da obranim prijatelju ml. Lodu od nepravedne potvore, koja se na nj haciala.

A da se spomenje neponosili, da sam rad ovim redel prati svoje blatno rublje, izjavljuje ovime očito svima i svakomu, da dopisnik podlistka »Naši Trogredići i starci krčki lisac« nisam i da s dopisnikom,

koga poznam, nisam u pogledu onih podlistkah bio u nikakvom dogovoru ni političku. To mi u ostalom svjedoči i samo otvoreno pismo pobratima Ž. o. Stjepana M. Ivanđića, a i Uredničtu* da mi posvjedoči. Toliko nek se uzme na znanje.

A sada na stvar. Da li svjedinci i svećenici i svetlostvenci, kako kaže prijatelj Ivančić, odsudjuju posvema one podlistke, dvojim; da li pak vecina želi što su se one prnje izvjesile onako oštroti uprijeti orbi, da ih svaki pitkovič pregleda, to ih mogao povjerovati; jer akо nam ljudi bav kričanska nalaze, da moramo i preuzimanjem rabiti bližije izraze, te su sami većima morali prebrati bližiji izraze, kad se je bilo pisati proti poštovanom. I Ivančićkoj je dakle formi dopisnik svaki kako prekorao granice ujednošću, a to je stoljeću sasvim normalno, ali mi naredi, ljubljeni Stjepan, da je skroz sve što tamо napisano stoji sama laž i kleveta, jer su i ove rječi, težke rječi. Pak kao što je pogrešio dopisnik, tako grijebiš i ti kad onako oštroti i nemilosrdno nasrtaš na prijatelja, na bratu po Bogu i zvanju, a za kojega nešta ništa dokaza da li samu sumnju, da je on podlistike sastavio. Tu ti se brata ljevitost nekuči! Da si se popitao kod Uredničtva, ono bi ti dolsta bilo posvjedočilo, da ti brat nije dopisnik,** a ti bi bio spasio dušu svoju! Ruku na prsa, pi reći, što bi ti kazao, da je teba lko javno i očito, kako to ti činiš, potvrdio za dopisnika onih podlistkih? A vjeruj mi, da sam i ja izprveć malko na tebe bilo posumnjavao, dok god nisam doznao za pravoga dopisnika. A posumnjuo sam stoga, što si se sam jednočuo tužio, da te žarjenjački žvak na Glavotoku zadušuje u tolku, da se akoro ni miciti nemožeš, pa i stoga što si, kako mi je rečeno, na dops. N. L. i živjao, da je sve istina, što se je tamо reklo — a N. L. nije donjela ako ne drugo popunjeno izdje, što je u N. L. rečeno bilo. Za to mi se tih većina suda čudnim čini taj tvoj nimis zelus, koji te naveo da do toga, da tražiš podpise za pouzdanicu na poštovanoga, a za koga nemožeš nit među braćom podpisatoljih nači. Nimis zelus, nimis zelus, dragi moj Stjepane.

Krivo ima posvema dopisnik, što je udrio u manastirske stvari, jer te na juvu nespadnu. Ima poglavareh, kojim je dužnost nadzirati, auditi, kazniti ili poluvliti unutarnje čine svakog redovnika, pa jo to dopisnik imao njime pristupiti a ne nujavu iznajhati. I u tome, kako rekoh, ima dopisnik posve krivo; a ti si kao hvali tajnik poštovanoga mogao nimo spadajuće obučbe opravgnuti ili jednostavno odbiti, kada si i učinio.

Nego preiazeć na javne čine našeg poštovanoga, kojeg polog izvanzbilje također je čestim kroz miroljubiva i umijata redovnika, taj se nemože занjekati njegovu prvernost na Simovo osramotjenje. Znam, da je onda poštovan odličnom crkvenom dostojanstvenom občinu, da neće poduzimati obtužbenog koraka proti nikomu, nego da će se velikodušno poneti prama svojim nepoznatim krvnikom — a s druge je strane neplenumito izdao tajnu, povjerenu mu od čestitog svetnika pod izpovjedno ime, a na škodu svojega brata Šma. To je manjkavost, ljubljeni Stjepan, koju neće ni učinjiti brijačiči očitist prehuklino. — životu sa licu poštovanoga.

Čestim i hvalim poštovanoga, ko što će ga čestiti i hvaliti svatko, na njegovom očiljnom revnovanju za glagoljiku Hrvatu u naših krajevih; al mu je kriva ona kad veši, da je naš jezik slovenski, naš narod slovenski, naša zemlja slovenska, a i služba božja, da je slovenska. Čemu, dragi pobratim, poštovan zazire od imena hrvatskoga? Gdje su ti umišljeni Slovinci? Neznaši, da se tih raznovrštnimi imenima pomenuju pojmovi u puku, a i neprjednjem podaju oružje u ruke, kojim nam mogu svaki dan iz ledjih podviknuti: ta kakvi ste vi Hrvati, vidite i vi s državnik koji je tolko i tolko zasluzan po glagoljici, nazivaju vas Slovinci a ne Hrvati? Ja pak, čestiti brajne, nebib da da mi itko, pa bio i sam poštovan, oblikuje sično, čestno, ponosno i sreću prislaši. Ime hrvatsko.

Iz Jelšanah, početkom sleđenja. — Čekao sam puno vremena, nebi li štograd o zadnjim izborim občinskoga zastupstva prijavio; nu jer nisam ništa dočekao, odlučio sam, da sam štograd napislem. U našoj občini nešta hvala Bogu, ni odpadniku niti neprjateljju naše narodnosti, al ipak nisu nešta izbori sasvim mirno vršili. Kano avrdu tako imao i kod nas ljudi, a là Nitomir, koji nemogu ništa mirnijim okom viditi. Neću, da se na nje obazirem, znati, da nju njihovo mišljenje imjeradejno, već hoću, da dve ili tri o samih izabralih zastupnicima prosborim. U zastupstvu izabran su, sa malimi promjenjanimi starim zastupnicima; sve dake ovisi od izbora načelniku, kojim će natime putem oni kre-nuti.

Da se naša občina uredi, te da joj se dade barem malo slavenskoga lica, neobično je potrebito, da se prilaže načelnik opeta nešta. On je inače dobar čovjek, ali je previše uslužan oblastim, pak svaku nepristaju, blagošira i toli proliju našemu razvijku, točno izvrši. Neću Vam nabraditi primjerak, jer je njegov rad svim znani, nego kazati da sam, da je naš dosadašnji občinski ured gledje narodnosti jako na slavonu glasu. Hćemo li, da idu tako u napred? Probudimo se već jednom, jer nešto malo vremena, da bi više spali, radi ho, koji nas čeka, težak je, a da ga točno izvedemo, treba nam puno sloboda. Kada nešto nismo spunjeni trališi. Da se dade našoj občini lice dobro uređeno občine, potreblio je, da dobije občinsku pištaru stalno mjesto i stan, te da tu ljevišo od nemila do nedragu. Stari občeni, da mora biti pištaru onjše, gdje je i način, smješati je u vrhu toga i zilbi po-aldečno. Občinsku pištaru nalazi se suda u neznačnom selu, u Sanjanah, te je džavatrljata odjeljena od Pougranjih i Zabića, koja se na protivnom kraju občine. U sredini občine pako su Jelšane, po njih nazivaju se i u občini, u njih morala bi po najugor zemaljske vlasti i pištaru biti. A zašto nije? Tomu sta Vi gg. zastupnici občinskoj krivi! Znajuće, da je to protizakonito, a da Vam je sveta dužnost, da već jednom odlučite, da dođe občinska pištaru na mjesto, koju ju ide po zakonu i naravi. Da, to ste Vi dužni svjeti izbornik, jer oni su Vas jamačno zato izabrali, da se za svaku koristnu i zakonitu stvar rauzmete.

Znudem, da pristaže prijašnjega načelnika razglasuju, da će zahtijevati načelnikom nagradu za put, premjestiti li se pištaru iz njegova seća. Lude li misli i Njihili načelnikovat će tukvoga tajnika, kakva imade naša občina. Zlobni jezik govori, da su dosadašnjemu načelniku zadavali občinski posli malo brige, pak zato bi gavšim redu bilo, da se priznade zasluge ravnog tajnika, koji ih je zbijala zaslužio. Uz tukvoga tajnika bio bi sasvim tako kogod odbornik iz Jelšanah načelnikom občine, jer su sva tri čelik-zadje, a uz to i vrši rodoljub. Rodjene su medju nimi, pak su njim takodjer bolje poznati išli odnosaj, nego li čovjeku ludinu.

Promotrimo malko od kolike bi kolisti bilo, da se obč. pištaru stalno u Jelšanah namesti. Neću, da spomenem, da bi bolje bilo za selu: Podgraje, Zabić, Fačić, Šušak, Novokraćine, Šurđeće, Donjene i Jelšane, dočim bi Rupi, Lipi i Brdi sjevredjaku bilo. Izgubili bi time sasvim same sebe: Šapjanje, Pašjal i Brdice. A radi ovih da trpe svi ostali? Neću, da se osvrnat i na to, da je sadašnji obč. ured odalečen dva sat od pošte, a više od sata od stana tajnikovu; a premještajem občinsku pištaru, bila bi sve ove neugounosti ustranjene. Nego kazali Vam želju, občinari jošljanski, koliko nepotrebni bili putvare i danguhab bi se prištediti, da Vam se nastani obč. pištaru u ono selo, gdje se i Vaš župnička crkva nalazi. U nedjelju i blagdan otvoren nek bi bio obč. ured od 10 do 15 sati prije podne, pak bi došao bogoljubni Šuštan, Novokrajac, Smrđeć i Fabac, koji služi božjim i obavio bi obč. posle; koristiti biće i za Lipljane, Rupljane i Brdane, jer bi u svakoj občini bilo uz službu božju i občinske posle, da tako prištediti bi onogu. A u Brijici, Pašjanci i Šapljanci nebi time ništa izgubili, jer dužnost Vam je časinska mlaža, da polazite svake nešto sv. Misu, a u isto vreme obavili bi i svoje občinske stvari. Vele koristno bilo bi i za jedne Podgraje, kad bi imali obč. ured u Jelšanah, a ne u Šapjanah, jer bi time pristepili doli dobit dio puta.

Na Vas dakle, zastupnici občinski stoji, da uvedete već jednom redi; na Vas stoji, da nam stečete ovo pravo, koje nas ide po zakonu i naravi! Vi svjate muževi razboriti i pravedni, pak za to ne pazite, čete li time koga uvrediti, ili ne? Izabrali smo Vas, da se brinete za naša prava pak i vama prilike, da pokazu-će, jesite li zbijala vrednju osoba pouzdanu. Želite, da sudite, da Vas pazi čitava občina, te to ozbiljnim plasom od Vas zahtijeva! Zuzmite se dakle zato, te stupajte barem sada drugim putem, nego se do sada stupalo.

Na svršek ne mogu, a da nepohrvatim g. Rotmajera, koji, premda jednog rodom, ipak sve svoje sile žrtvuje našoj

občini. Izabran već prije 10 godina tajnikom, služio je uz neznačnu nagradu revno- i točno občini to pokazao sto i sada put, da je njegovo srce jedne misli s našim. Vodi i nadaju prijatelju Martini tako naš občinu, te budu uvjeren, da će i naše daleko potomstvo tvoga imena zahvalno-sjećati.

Slavko.

Franina i Jurina.

Fr. Za ljubav božju si Jure čul, da j' voloskemu kogu zavrtelo?

Jur. Aj trebada ni!

Fr. Ako neveruješ mane, veruj porečkoj babe.

Jur. Ahal sad si se na pravega nameril.

Fr. Po moju tancku, prediće va zadnjoj babe, da su Hrvati, kada god je ki, rebilion storili a nijedan na svete niš za to nezna le go on.

Jur. On da bi pisat koze, da bi dobro storiti kuščić strehi, kamo bi se tako-

vega zaklenulo, da kega neugrize.

Fr. Ja, i dat mu za kumpanjiju Bumbara;

ma njim zet će nožići z ruki, zuč

kada krišćan s razuma šene, nezna

ča dela.

Fr. Biš Jure veroval?

Jur. A ča?

Fr. Da buzetski Pietra škandaliza oni priznaju, kako su se mu zlu va onoj občini krivi onisti, ki su s njim do sada upravljali.

Jur. Te nepriznaje lego istinu.

Fr. Ma on goveri, da bi trebe još ten luden zručiti občinu.

Jur. Ca merda vuku dat ovce past?

Fr. Al njim dat gospodarstvo al da te pitat va Poreče kumisara.

Jur. Ca njim smrdi kumisar s Trsta?

Pogled po svjetu.

U Trstu, 21. januara 1885.

Prekučer započeo je poslednje zasjedanje carevinskoga vijeća. Sudac po raznih glasovih, biti će razpisani novi izbori odmah iz razpusta sadašnjega državnoga zastupstva. Već sada pripravljaju se razne stranke za buduće izbore. U tom se odlikuju osobito njemački nadriliberalci i njihovi vjerni drugovi, dalmatinski i istarski Talijani. Oni će iznova napeti sve sile, da so uzdržao u nepravdini pozicijah i da slični novih postignau, nu nadamo se, da su već i slični progledali, te će biti malo takovih, koji bi išli na njemačko-talijanski liepk.

Među važnije vladine predloge, koji su na dnevnom redu redi, spada osnova zakona proti razvratnim kom ili anarhistom. Tim zakonom kani vlasti utući razvratne težiće pojaviti se u državi i to dignućem porote, strožjim zakonima o udruživanju, i sakupljanju u skupšćine, i napokom strožijim zakonom o tisku.

Carevinsko vijeće zaključit će svoje zasjedanje, koliko je do sada ustanovljeno, dne 24. marta, bude li do tada dovršilo svoj rad.

Ministarstvo finančijah odredilo je, da moraju oni učitelji vjerouanca i neobvezatnih predmetih, koji neuživaju nikakve sistemizirane plaće, nego samo podporu, i od ove porez plačati.

Nekoji talijanski listovi Primorja zahtjevaju, da osnuju i budući njihovi zastupnici na carevinskem vijeću talijanski klub, koji bi neodvijano radio za talijanske interese. I porečki listić, videć gdje konja kuju, diže svoju prijavu petu i zagovara, osnutje takovog kluba.

Poljsko društvo «Zgoda» namerava Beču otvoriti pučku školu za poljsku mladež u Beču. Protiv toj nakani dižu njemačko liberalni novinari bečki silnu buku kano da je njihovo njemačtvo u najvećoj pogublji. Nu pustimo jih neka viđu, viđali su i proti češkim školam u Beču pak su se umirili, tako će biti i s poljskim, ako se podignu.

Olomski vladika izdao je za tisucogodišnjicu sv. Metoda pastirske list, u kojem spominje u kratko dječovanje sv. bratre Cirila i Metoda među Slaveni, koji su svojo apostole štovali i ljubili, dočim su drugi narodi glasnik evanđelja propagobili i mučili. Na taj važni pastirske list vratićemo se drugom zgodom.

Madjarski kardinal Haynald izdao je na svećenstvu svoje biskupije pastirske list, u kojem odsudjuje oštromi riečni razuzdano političko postupanje nekojih svećenika proti židovom.

Hrvatski sabor odgodio se opet obaviv prešnji posao, t. j. dozvoliv vlasti indekset. U ovom zasedanju bijahu takodjer odobreni pripremni izbori vladinih pristašab, dočim je izbor jednoga opozicionalnoga zastupnika proglašen nezakonitim. U poslednjoj sjednici izabrani bjaše odbor za popravak saborskog poslovnika. U tom odboru zastupane su takodjer obice opozicije.

Na Cetinu čekaju dan na dnevnog poslovača Vukovića iz Carigrada sa podpisanim ugovorom o uređenju crnogorsko-turske granice.

Iz Srbije dolazi viest o novih pravolah Arnautah na srbsko zemljiste. Srpska vlast je odredila, da se pojačaju straže na srbsko-turskih granicama.

Ruska vlast izdala je državni proračun za god. 1885. Dohodeci i izdatci iznajdu za ovu godinu 860,294,997 rubaljah, dočim su iznajdu za prošlu godinu 801,997,412 rubaljah.

Iz Rima javljaju, da je društvo za Širenje sv. vjere razposalo svim biskupom okružnicu, u kojoj protestira proti otimanju družbenog ne-pokrotnoga posjeda i izbiće, da so mora dan danasšnji što više brinuti za poslanstva medju nekršćani. Okružnici žali što vlast uklida samostane a bogoslove u vojniko uzimaju a to upravo sili društvo, da si pribavi tuto misijonare.

U prvoj sjednici francuzko zastupničko kuće pozvao je predsjednik po dobi zastupstvu, neka svrati svoju pozornost osobito obrta i poljodjelstvu, što zanima u velikoj mjeri sve europske narode. Predsjednik zaključi svoj govor sledećimi riečima: »Slava vojsko naša nalazi odziva u naših srcah. Istoga dana bjaše otvoren i senat govorom predsjednika po dobi g. Carnota.

Iz Berlina dolazi viest, da će pokloniti njemački narod knezu Bismarcku, prigodom njegove sedamdesetletnice krasan dar. Izabran je južni središnji odbor, koji će u tu svrhu sabirati dobrovoljne prinose. U odboru zastupane su sva stranke. Odbor taj izdati će do mala poziv na narod.

Kako javljaju englezke novine nade je, da će se Francuzka i Engleska sporazumiti u egipatskom pitanju.

Kod razpravah afričke konferencije pokazala se nova potrežkoća. Pošto se je sporazumila Francuzka sa afričkim družtvom glede granica novo kongoške dižave, prigovara sada Portugalsku tomu ugovoru. Ona tvrdi naime, da pripada njoj pravo na zemljiste oko ušiju Konga.

Različite viesti.

Nj. Veličanstvo cesarica stigla je juče oko 9 satih u jutro u Miramar kraj Trsta. U pratinji visoke putnice nalazi se barun Nopcsa, dvorski savjetnik Claudi i dvorska gospodinja pl. Majath. Cesarica na razpolaganje pripravljen je pred Miramarom parobrod »Miramar«. Nji Veličanstvo ostaje u Miraramu do 26. t. m.

Previšnji dar. Njeg. Veličanstvo cesar daravao je samostan minoritah u Piranu 250 for. za popravak slike sv. Frana, slikane god. 1519 od talijanskog slikara Carpaccia.

Predsjedništvo političkog društva «Edinos» javlja gg. Čačanovom, da će se obdržavati »glavna skupština dne 1. febra, t. g. u dvorani gestione »Kotsetti« točno u 10 1/2 s. tih u jutro. Dnevni red donesti ćemo drugi put.

Tršćanski »Škola« priredjuje dne 24. t. m. u prostorijan slavenske čitaonica sjajan ples, kod kojeg će se plesati hrvatske narodne »Kolo«. Uvjereni smo, da će se spomenute večeri sakupiti u prekrasnim čitaonicama prostorijama, te redoljubno čuti u Trstu i okolicu.

Novo pjevačko društvo ustanovilo se u nedjelu dne 18. t. m. u Trstu pod imenom »Prešire«. Privremeni odbor sustaviti će pravila i postupstvo ista na potvrdu baću sazvati glavnu skupštinu, na kojoj će se održati družveni odbor. Preporučamo vecada tršćanskim rodoljubom to mladuhino društvo, da mu neodreknu pomoći jer je skrajno vreme, da se oživotvori u samom Trstu slavenski pjevački zbor, koji će nam sladiti gorke časove i buditi na rodnu svest.

Slavenske zabave u Trstu. Poslečani plesovi kolici u čitaonici toli u delavskom podpornom društvu izpalju su na običe zadovoljstvo, kako smo to i očekivali. U čitaonici sabraju se lepa kota tršćanske slavenske inteligencije a u kazalištu »L'euces« mnogobrojno naše radništvo. Rudnički ples posjetili su takodjer državni zastupnici gg. Vitezović i Nabergoj, nekoji hrvatski brodovlaštanci i više gospode ečibornih čitaonica. Na odlazku pozdravilo je gospodu posjetitelj običinstvo burnim: živili.

Darovi, opredijeljeni plesačicam u narodnoj nošnji, bijuju podijeljeni gospodjacim: Nabergoj, Požar i Germ.

K velikom plesu delavskog društva čine se izvanradne priprave.

Pjevačko društvo »Zora« u Vrdeli pridružiće se »subotu dne 31. janura t. g. prigedem svečanog svečnog nastupa u salonom Kressu sačinjeni sa većim zanimivim programom. Pjevati će se takodjer mješeviti sabor »Slavjanka«, kod kojeg će sudjelovati preko 30 djevojaka u narodnoj nošnji. Početak u 9. satih na večer. Uzalzina za osobu 30 nvc.

U bleženoj Magjariji liepi su odnošaji, dva Hrvata Istrana, Mate Matetić i Ante Kalčić pišu nam iz Rusije, kako u Magyariji nisu već za ništa siguran. Evo točnoga izvadka iz toga pisma: Rusija, Taras, 30. prosinca 1884. —

Dne 30. studenog o. g. krenusmo nus dyjica sa 15 naših težakih od kuća iz Kastva u Rusiju, da radimo u trgovcu Franceza, koji je u našoj Hrvatskoj radio i mnogim je poznat. — Dne 2. prosinca jutrom dodjnosno u Peštu. Pitam, kad će vlast u Miškolu? Rekoše nam, da moramo do sutra čekati. Gdje ćemo čekati? Od svakud nas tjeraju, nijedne nam ne dadu, da pristanemo. Napokon odvede nas neki fakin u krčmu. Tuj edložimo stvari. Krčmarica počne nas zapitivati, tko smo, odakle smo i kamo potujemo? Rekošmo joj, da smo Hrvati iz Kastva, putujemo u Rusiju na posao. Krčmarica nas upita, kako da se usudimo na tako daleki put, a nitko nas ne vodi? Rekošmo joj, da smo ljudi Hrvati, zdravili čeju; željezica nas vozi, do Lavova ćemo cami, a u Lavovu čeka nas gospodar. — Krčmarica nam reče, neka sve svoje stvari spremimo u nezin podrum (konobu), ona će podrum zaključati, riešiti nas brije čuvanja. I slobja spremimo sve stvari u podrum. Krčmarica nas upita,

ima li, koji od nas uro, novaca ili drugih kakovih vrijednosti, neka bismo njoj vredali, ona će to čuvati, a mi da možemo prošetati se gradom. Srećom ne imade nijedan pas ni uru ni puno novaca. Sto malo imadosmo, to ostade u nas, te podjedno razgledati grad. Napoljan i vratimo. Sutra u jutro hoćemo da podjemo. Zatrazimo svoje stvari, a krčmarica podje s nama u podrum. Kad al tamo — podrum otvoren. Gdje su naše stvari? pitamo. E, gledajte, i ja sam porobljen, reče krčmarica. Zasebno nas. Nas dva i 15 naših težakih svaki je imao za 8 ili 10 mjeseci robe, da se bude imao u što grnuti i u telikom vremenu preobuci. Sve nam odnijelo, mislim, ostali, tako reći, goli i ne imamo še u što preobuci, ostasmo kać bez glave. Došlo to i do kapeta i gradske policije, i on podje s nama tražiti robu. Ne traži nadjosno samo jednu košulju. Krčmar, nam obeća, da će se vez za svaku pšeskrbiti i potražiti ih. Al do danas ne, dobismo jošte nista. — Tko da ne požali sironašnje naše Hrvate tako požabiljene d'vitezih Magjarah?

Slično sa Lovranom Na drugom mjestu govorimo o ministerijalnoj odluci gledje naučnog jezika u školi lovranjskoj. Eva nešto slično gledje naučnog jezika u Trogiru. Tu je obnovljala talijanska škola. Mjeseca augusta 1883. odlucilo je zemaljsko školsko vijeće dalmatinsko, da ima bit naučnivi jezik u toj školi hrvatski. Povoda tomu dali su sami učitelji te škole, pošto su vidili, da velika većina djece nerazumlje talijanskoga jezika, te da s loga nemogu biti napredak u njemu. Trogirski občina učinili su protiv to, odluci utoči na ministarstvo presvjetje. Ministarstvo naložilo je godine 1884. da se imadu učinili izvidi kod roditelja i njihove djece. Te izvidi proveo je kotarski školski nadzornik, kada odaslanik kotarskoga školskoga vijeća, bez predsjednikovog učenja, bez občinskoga zastupstva i bez mještoga školskoga vijeća. Našlo se je jo djece za talijansku školu i blizu 100 te hrvatsku. Ministarstvo nije učelo obzira na to, dačko pistilo je, da bude hrvatski naučni jezik. Trogirski občina pritužila se je u to, kod vrhovnog sudišta, a svoju pritužbu osniva na tom, da je ona u privlastu jednoga bilježnika našla iste godine 1884. samo u djecu za hrvatsku, a 133 za talijansku školu. Mi ne poznajemo odnosa tih u Trogiru. Između sam razliku, koja se nalazi između brojevih jednih i drugih narodnosti, koje navadja občinsku oblast zajedno sa notarom. Zar nekaže to jasno, da moraju biti kod takovih izvidnih zastupane različite oblasti, tim više ako su one nekakim načinom načelno protive. Koliko neugodnosti, agitacija, nemir, pisanje bi se pristoločio, kad bi se svaku star točno, savjetovalo, nepristrano, po zastupnicih različitih oblasti, osbito ako su si načelno protivne, izvidilo!

Vrijeme. Poslednjih danah zavala dala je čitavom Europe čutljiva zima. Snijeg palo je na sjeveru sila božja a kod nas u Trstu regobori bura tako, da se sve praši. Bojati je da nesreća, kolika na kopnu toli na moru. Premet željeznicami je na više prugah zaustavljen u radi silnog snijega a pošta doži nam sa sva danomice za više satih kasnije nego li obično.

Kupelji na otoku Lökrumu. Nešto bečki hrvati, koji su

putovali u Almajciju, namjeravaju na državstveni otoku Lökrumu pedigniti morske kupelje, koje bi, radi bageg podneblja mogli doći do velikog glasa. Bečke novinejavaju, da će stignuti u drugoj polovici mjeseca februara. Nj. visosi carićev Rudolf sa p. e. asnom suprugom na Lökrumu.

Kakva će biti godina 1885? Eto što proriče Mathieu de la Drôme za god. 1885.

Prolejni mrzni bit će štetnosniji u sjevernih predjelima Europe. Jesenski bit će štetnosniji, i to po cijelu Europu. Gospedari neka upotrebe sve što im izkustvo i podnebjje pružaju, da cikloni ne posledi. Jesenski usjevi ne će na bolje uspijeti. Tuđe ne će u obće nanijeti nego relativne štete. Vrela neće izdavati mnoge vede; ona se sve većma sude, kao što se preordjuju naše šume. Osimimo dakle naše prejjele.

Proleće: lepo na početku; dosta lepo u sredini; kratka studen prije preimenljiva konca.

Ljeto: burno na početku; promjenljivo u sredini; lepo na koncu.

Jesen: promjenljiva na početku, odmah za tim lepe; ružna u sredini, veoma burna na koncu.

Zima: burna i sniegovita.

Građtva svilacah u Istri.

U Istri građtva svilacah narasta je na

150 hiljadu kilograma kožuraka. Uz vino svilci su jedan od glavnih preizvedenih Istre.

Propadanje trgovacke mornarice. Statisticu engleskog ministarstva trgovine, od kojeg odvisi trgovacka mornarica, konstatuju padanjem gradnje brodova. Poslednjih godina se je u čitavoj Engleskoj gradilo nešto manje brodova poprije 3.000 bučava. Brodžaja, od toga četvrtina parobroda. Godine 1884. gradnja je iznala samo 2.500 bučava i taj manjak pada na poslednje polugodište prošle godine.

Ti brojevi najbolje rišu stanje. Industrija pomorskih prevoza je, kao što su i druge industrije pretjerala produkciju. Dobro je da se i drugdje znade, da se ni engleska trgovacka mornarica, koja je najekonomičnije sagradjena danas više ne izplati. Dok se u Engleskoj ne gradi više nego li treba, da se mornarica podrži na istom stupnju, konačno i manje, to je za druge narode skoro izgubljeno, što se u to gradnje ulazi. To vredi samo sa ekonomičkoga gledišta, drugo je političko i socijalno gledište, koja ima svoje posebne razloge. Nu treba ih razlučiti kad valja istinu reći.

Kačićev Spomenik. Redobijut odvor za podizanje spomenika neutralskom hrvatskom pjesniku Kačiću izdao je slikeći proglaš, za sabiranje prisotnosti, što i mi našim čitateljem toplo preporučimo:

Hrvatski Narod! Kadno se bila na Slovenski Jug naklopila crna noć, prijevremeni žalos u ubog četvrti. Katar i prijevremeni slike otac u svinu: pak te vinu k rodnom vilišgoru i javorovim dobario gusalu, te njihovu neumrku opjevao dijela.

II si do danas o pjesmi njegovoj živio, narode hrvatski, jer je ona arca osvojila, kô iz tvjra duše nika.

Dà, tvojim je dubom progovor ljuštanac tvoj, i nisla te da pjevne njegove ižliva neuzdrža kroz sve bure i oluje, junuci narode.

S primorskog našeg žala bijaže upro sokolovo oko svoje taj divni mogućnik hrvati, upro na glasite strane grada Dubrovnik: divio se umlij i poletu čestitilu si novih Atline naše; ali on, znaјe, iko je, njihovim neposko tragu, već pohodio krvavu razbojštu, svelte grobove velikih zatočenih hrvatske slobode i tu neumrku izjavio pjesmu, kojom se jednakost nascijaju, čoljan u gori, mornar na moru, i najveći mudrac u zlatnom dvoru.

Jest, on je zdravu dušu rodu svom povratio, on ga je iz okova trgnuo, on ga stvarnu dosljednost obukao. Čista vježba besjeda uržala hajduku na branici narodnih sletinju; tješila mučenika vjerom u budućnost; spravljala mladujem naratuju dneve života. On je kujževnikom distišo progovorio: u puku berito lovovici. I knjiga naša raznoredjena, uzkršnju na živo! Dà, Milovan je jednom za vazduh povuknuo našim unukom: tamo, tamo, pogledajte na vilne pore, pojte no gusle i javore zlatnu sačinjala slobodu, tamo je živi spomen otac uvaši. Velika nasa slavnoga našega pjesnika, jednako puna sva slovinska pleme u divnoj svezi hrvatske slike proricala veličinu našu.

Narode hrvatski! Kako no su božanski slike Homira opajala nadzemnim danučnjem djeva neumrli. Grkab: tako velika duša Milovanova iznosili sijajni čini junacičku našu predjedova; te kako se on njihovu divio vitezito, mi ćemo se tako, dok nas sunce bude grijati, ponositi slavom pjesmom njegovom.

Kako smo mu davno u srđen spomenik ponigli, tako ga sada u miranoru, nad njegovim kostim, povisimo, da mu dragi njegov lik u težkoj horbi jači. Svak naš srdec s očjima krasatom pjesme Milovanove opoji, svaki dake povati u oči svoj vježbeni sinovske hrvatske.

Odbor Občine Gornje Primorske, gje nam se slavni rodio, živio i umro Milovan, izpušta žarku želju narodu našem, da se njegova ponika, kô spomenik onomu, koji mu u vježbovima vježbio celo slavnom neumrlosti.

Vitezovi Narode! Ti si vazda u svom sramuštu hogat bio. Dek, i sad se očuži vlastivo blagosloviti, nek ti se svjet dvi.

U Gornjem Primorju Makarskom, pr. 1884. Odbor za Postignuće Kačić Spomenika Pretdsjednik: Petar Andrijević Lajnik; Duje Vežić. Blagajak: Simun Kačić-Miošić.

P.D. Bi dat gaj cito dat. Žilja je od borov, i se rođaju, najživje zauzmu oko sabiranja primosah, kako bi se spomen-radju moglo do brzo započeti, jer eto do malo i ovlastoljetnici Milovanova rođenja, p. da tada slavljivo veliki narodni blagdan. Može se slavne naše občine, da sastave obore i kupo darove; svetu i imenu primosah kog doglasuju domaćim novinam; a na svoje vremje neški uprave sakupljeno predsjednik po zakonu ustanovljenog o bor. za Kačić-spomenik u Gračcu, Gornje Primorje, Dalmacija.

Književne vesti.

Poziv na predplatu. Za dokolicu. Članci i crteže raznoga sadržaja. Napisao Desiderius Nakano sam svoje oveće članke, napisane u raznim hrvatskim listovima, djelomično preradjene i upotpunjene od vremena do vremena sabirati, te jih u skrckama pod naslovom: "Za dokolicu. Članci i crteže raznog sadržaja" izdavati.

Da svojim knjigam dadem bilježnice, neće ni u jednom sibiru. "Za dokolicu" biti samo takvi članci, koji su već malo gdje tiskani, nego će u svakoj biti bar polovica novih, još nigdje netiskanih članaka raznog (ali najviše književno-kritičkoga) sadržaja.

Kako nase književne i knjižarske prilike ni esu ni po jednoga, a kamo li mladoga književnika zgodne i udesne, da bi mogao bez prethodne podrške od strane publike kakvu knjigu izdati, prisijen sam (iako mi se to ne mili) pozvati naše čitalačko občinstvo, da se predplatiti na knjigu "Za dokolicu" (prvi niz), u kojoj će biti ovi članci:

1. Hrvatska književnost u god. 1884. Studija (novi).

2. Slavlje u Djakovu. Uspomena. (iz Vienice).

3. Lazar Lazarević, novelista. (iz Narodnih Novina, popunjeno i djelomično preradjeno).

4. Prve pripoviesti Augusta Šeneca (iz Narodnih Novina, popunjeno).

5. Iz redakcionog koša (novi).

6. Tri romana Jenja Sisloškoga. (Na osnovu ocjene u "Slobodi" i "Narodnih Novina", popunjeno i preradjeno u cijelinu).

7. Pravi pjesnik S. Gregorović (novi).

8. Malke pleminke (novi).

9. Remeslijer, koji ne radi. L. Komarčić (novi).

10. Crteže o hrv. narodnom kazalištu. (Na osnovu članaka u "Požoru" i "Slobodi". "Narodnih Novina" i "Hrvatskoj Vili" popunjeno i preradjeno u cijelinu).

11. Nekoliko prizora iz nedovršene drame (novi).

Knjiga će imati 12-14 araka srednje esmine, te će biti ukusno tiskana. Predplatna je cijena 1 tor. Predplatna nika se salje samo Tiskari "Narodnih Novina" u Zagrebu koja i jamči za poslani novac. Tko se samo predbroji, a ne pošalje predplate, obvezuje se, da će primiti knjigu poštanskim pouzećem Predplatniciju dobivaju franko.

Cim stigne dovoljan broj predplatnika, dati će knjigu u tisku, te će do konca marta biti u njihovim rukama.

Nemajući prava da se sam prepričam ni onim, koji me peznaju, a još manje nimam ječje mo doslije ne poznaju, želim samo jedno, da me prvi sabrani članci, što ih izdajem pod naslovom "Za dokolicu" tako prepriče, kako za daljnje slike ne bih više morao pisati poziv na predplatu.

Desiderius.

Neuku nauka.

Iher plodnih kokoši. Saka dobra gospodara treba da si upamt, da piščenice, koje se palegu mjesecu juniju ne valjuju za razplod. One debiju većinom "kiku" te su za tana najbolje za ručanju ili za produ. Na najbolje su plećnice ene piščenice, koje se u jesen palegu i preko zime u teplom drži. Sva pilad, odredjena za razplod, mora se manjivo i pazljivo gojiti i čistiti, da joj se perja smrđ i nečist ne hvata, jer to može biti uzrok težkim bolestim.

Prve dvije godine kokoši su najbolje za nesenje jaja, poslije sve malo po male lešće u, toga jih treba dobro utoviti, zaklati i objed si zasladi. Kao kad svih životinja, tako je i kod kokoši nužno, da se vamjene mladimi, jer ove vazda veliku korist donese, dokim bi stare bavala zabolje ili barem ne bi tako koristile kokoši.

Da kokoš: što više jaja nesu, bit će najbolje, da jim se daje namoćena ječma ili zobi, od česa vrlo plodne pestuju. Počini od jenara prebitano je kokoši također hraniti počenim ječmenom, zebliju i graškom, dapače i oprećenim kruhom, samo se to hrانjenje ne smije pretjerati, t. j. prebilno ih tih hraniti, jer čim cistute, lada i slabije nesu.

Tko želi, da mu kokoši i o jakoj zimi nesu, neka jih drži skupu s kolotim u toplih stajah: čibucnj hraniti neka pridobiva konja zrnja, s emenja od kojih ili jih može podati za zajutrak stara kruha, namoćena dobro u vodi; tako valja činiti i poslije pedne; u većem pakoh nahrane se ječmen, zebli u ili psećnicom.

Tko želi, da mu kokoši velika jaja nesu, taj neka postupa ovako: Uzme se mješica mečkina (posejeli) pomješa se sa sitno raztuhom pujevinom lupinjem, za tim se ova smjesa namoći vinom, to poda kekošim. Isto će se polučiti (postići),

ako se uzme ječmeni mečkina, pak pomješa tučenom opiekom i nakvasti vinom.

Ima i takovih kokoši, koje rado legaju ne samo svoja već i jaja svojih drugica; takova valja prodati ili si njom zasladići ručak. Ako li pakokokoč zglazi u susedstvo jaja nest, valja ju uloviti i u posebnom zatvoru tako dugo držati, dokle ne iznese 4-5 jaja, treba ju užito a dobro dvoriti, po čemu tako zaboraviti stranputice. Ode li ipak u svaki staru budjak ili u susjedov štagalj (hlev), najbolje je s njom na račanj, da si ne omasti napokon, i njom nezvanu koji gost brk.

A. H.
Prilog. Današnjemu broju pridali smo »Prilog«.

Pomorske vesti.

Navil za brodovo na jedra iz Trsta.

Za Marsilju	frk. 12	po ton. dugah
Cette	12	
Bordeaux	14	
Milut	18 i pol.	less.
Algeriju	25 i pol.	1100 unč. franc.
Messina	28	1200 mlet.
Cagliari	28	
Putras	38 20	
Pirej	28	
Aleksandriju	28	1000
Port-Sald	28	

iz Bleko.

Za Marsilju	frk. 12 i pol	po ton. dugah
Cette	12 i pol.	
Bordeaux	11	
Marsilju	1 jpi pol.	bordun.
Cette	14 tri 8.	
Port-Vendres	16 i tri 8.	
Algeriju	30	po 1100 unč. mlet
Batum	1 i tri 8.	po prazn. burilu.

Navil za parobrode iz Rieka:

Za Cete	frk. 12	po ton. dugah
Bordeaux	14 tri 8.	
Rouen	18 po 1015 kig. hrast. drva	
"	26-30 po 1600 lit. vina.	

Kratkanj austro-ugarskih brodova u to i inozemstvu.

Dodatači:

Trst 12. sječn. Josip M., Štang r iz Mauer.
Tea, Naccari iz Napulja, Mail, Svilokosi iz Kotor. 15. Nova Harnost, Pokrovilj iz Canea.
Rieku 11. sječn. Jela S. Černikovl iz Brindisi - Bakar 3. sječnja. Trdento, Goletto iz Kraljevice. Črkvenice 4. sječn. S. Nicolò e Catterina, Jollidž iz Novog. Novi 5. sječn. Vinodol, Pobor iz Solenča. - S. Juraj 6. sječn. Mate, Bašić iz Trsta. - Marzelja 10. sječn. Empireo, Nikolić iz Carnonu - Carigrad 8. sječn. Mati Ann, Blubušić iz Nova Jorke. - London 9. sječn. Plinija, Maras iz Trindida, Guglielmo D. Franski iz Ichabona. - Matu 5. Poljus, Kosić iz Rijeka. 6. Matišuleni, Guriš iz Marsulje. 8. Iria, Vidušić iz Catocaoni.
8. Caterina. Štuk Novak iz Marjanopoli. - Nove Jarka 30. pros. Mercurius, Bassan iz Buenos-Ayreza 8. sječnja. Trpanjno, Mrčić iz Zminjaka 2. Cibele, Kožulj iz Hamburga. 9. Superior, Matković iz Lisibile. - S. Catarina do Sul 9. sječn. Garant, Martinolić iz Trsta. - Nove Orleans 25. prosin. Miran, Ivančić iz Marsoje. - Letih 9. sječnja. Dio Fili, Zachi iz Bonosa. - Monterideo 12. pros. Ginali, Campacci iz Cardifsa. 14. Achille F. Perdić iz Brunnawicka. - P. Štuk 31. prosin. Roma, Gurdinović iz Genue. Dora, Radulović iz Havren - Rovinj 8. sječnja. Minervi V. Mikulić iz Buenos-Ayreza. - Messina 19. prosin. Milivoj iz Olesse. - Buenos Ayreza 8. prosin. Dušan, Marocchini iz Qu-ba-ka. - Penava 8. pros. Arciduca Rodolfo, Martinolić iz Cardifa. - Harce 12. pros. Errante, Nikolić iz Rovene. Barbaro 19. Ukrajina, Mirković iz Majorke. - Trinidad 19. pros. Lussignano, Giudulic iz Bremerhavena.

Odjedrili:

Trsta 10. sječn. Sklad, Bakarčić za Matišulj, Gregorius, Antonioli za Matu. Aranđelović za Porzalo. Peraveranza, Dabrilović za Aristanio. Mala S. Nikolić za Maišolungi. - Rieku 9. sječnja. Gustavo, Rosalino za Trst. Mati Ivo, Šilic za Split. - Bakar 8. sječnja. Trident, Giletti za Mjetje. - Črkvenice 5. sječnja. S. Nikolaj e Catarina, Jelidić za Rieku. - Novi 5. sječnja. Vinodol, Jelidić za Rieku. - S. Juraj 9. sječnja. Cervo, Matičić za Trst. - Senja 5. sječnja. Bell'Annetta, Blondi za Putišće. - Pouillac 1. sječn. Draga D. Bakarčić za Novu Jarku. - Čarigrad 3. sječnja. Nimrod, Gerolimski za Genu. - Montenegro 12. proslina. Ginali, Campacci za Fray Bentos. 16. Orion, Stuparić za Barbaro. - Charigrad 31. proslina. Prokluzo Sirena, Kožulj za Havre. - Gibraltara 5. sječn. Artiere Giovanni, Fiamin za Bordeau. - Cete 10. sječn. Taganrog, Radonjic za Savon. - Nitze 9. sječnja. Anna, Bušanjić za Trst. 13. Tempio, Peranović za Trst. - Vole 5. sječn. Romolo, Soppa za Trst. - Falmontha 14. sječnja. June, Žiga za Hull. - Cagliari 7. sječn. Ebor, Marčević za Medun. - Breba 7.

Uroč, Kilval za Novu Jarku. - Souralaya 2. pros. Nemira, Tomić za Canale. - Newcaste 2. pros. Johanna, Luković za Bataviju. - Novi Jarki 1. sječnja. Blondina P. Soić za Hayre.

TRGOVAČKE VIESTI.

Kava Rio	for. 41	do for. 100.
Santos	51.-	62.-
Cukar tučan	18.-	21.-
Uje za jelo	42.-	44.-
dalmatinako	44.-	
talijansko fino	73.-	100.
Riža talijanska obilat.	14.-	21.
Indijska	19.-	
Papar Batavia	86.-	86.-
Bakalar	41.-	43.-
Petroj	10 50	11.
Mast ovdučnja	40.-	-
* englezka	50.-	-
Stanlja	54.-	51.
Marlo	70.-	100.
čol Dalmat. oskud.	42.-	-
Mačarac poližne oskud.	4,50	5.-
Mačarac poližni oskud.	7,50	8,50
Limanu mnogo pitani	3,50	4,50
Mandole Dalm.	78.-	80.-
Smokva.	18.-	19.-
Brazak oskudica	-	-
Pažulj	-	-
Leđa	15.-	20.-
Vuna bosanska čista	-	116.
dalmatinako	108.-	110.-
Istarska čista	115.-	116.
Kožo strojno poplat	140.-	180.
kr.vje	165.-	230.
tečije	350.-	500.-
* surovo vojivoje ov-	-	-
dačnje svježe	48.-	50.-
* suhe dalmat.	70.-	105.-
* teleće 100 komada	70.-	86.-
Simo	1,80	-
Siljive bosanske arbake	17,50	-
hrvatske	14,50	15.
Pšenica	8,75	9.
Kukuruz vlaški	6.-	6.
* banatski	5,70	6.
* hrvatski	5,75	6.
Vino prijeliko	11.-	18.-
grško	15.-	-
dalmatinako	12.-	20.-
Istarsko	18.-	26.-
Raž	7.-	-
Zob magijska	7.-	8.-
hrvatska	6.-	7.-
arbanuška	7.-	8.-

Navil za parobrode iz Rieka:	for. 12	po ton. dugah
Za Cete	12	
Bordeaux	14 tri 8.	
Rouen	18 po 1015 kig. hrast. drva	
"	26-30 po 1600 lit. vina.	

Tršćanska burza

od dne 21. januara:	for. 82 75 do	for. 83 85
Ugarska pap. renta for.	92 60	93 75
Ista u izlazu 4%	96,10	96,25
Dionice nar. banke	804.-	860.-
* kredit-banke	208.-	209.-
Talijanska renta	96,1.	97.-
London 10. ljeta	123,1.	123,1.
Napolooul	9,70.-	9,77.-
C. kr. edinii	5,72	5,74
Državne marke	60 25	60 50
Iste francske	48,70	48,85
talijanske lire	48,60	48,80

Lutrijski brojevi

od 17. januara:	for. 77 76 7 81 57	for. 78 77 8 82 65
Linc	51 38 70 46 65	
Budapest	7 54 48 11 8	
dne 21. januara:		
Prag	71 71 80 55 20	
Hermannstadt	35 2 88 41 62	
Lavez	43 4 10 71 60	

OGLASI.

"VRAĆ"	
"Vrač" se dobiva kod pica "Vrač" u Zagrebu. Marije Valerije ulica, br. 4 po 1 fr. 20 n. Tko 3 knjige naručio bude, dobiva svaku pol-1 fr.; tko 4 knjige naručio bude, dobiva petu na dár. P. n. satupljači upisnika na obročno odplaćivanje po 30 novč za knjigu mjesecu, kroz 4 mjeseca, dobivaju također potu knjigu na dár. Tko prvi obrok sa kupljaju platno bude, dobiva od istog	
"Vrač" se dobiva kod pica "Vrač" u Zagrebu. Marije Valerije ulica, br. 4 po 1 fr. 20 n. Tko 3 knjige naručio bude, dobiva svaku pol-1 fr.; tko 4 knjige naručio bude, dobiva petu na dár. P. n. satupljači upisnika na obročno odplaćivanje po 30 novč za knjigu mjesecu, kroz 4 mjeseca, dobivaju također potu knjigu na dár. Tko prvi obrok sa kupljaju platno bude, dobiva od istog	
"Vrač" se dobiva kod pica "Vrač" u Zagrebu. Marije Valerije ulica, br. 4 po 1 fr. 20 n. Tko 3 knjige naručio bude, dobiva svaku pol-1 fr.; tko 4 knjige naručio bude, dobiva petu na dár. P. n. satupljači upisnika na obročno odplaćivanje po 30 novč za knjigu mjesecu, kroz 4 mjeseca, dobivaju također potu knjigu na dár. Tko prvi obrok sa kupljaju platno bude, dobiva od istog	
"Vrač" se dobiva kod pica "Vrač" u Zagrebu. Marije Valerije ulica, br. 4 po 1 fr. 20 n. Tko 3 knjige naručio bude, dobiva svaku pol-1 fr.; tko 4 knjige naručio bude, dobiva petu na dár. P	